

Bodemsanering Brabantse Wal (Halsteren)

Feiten en cijfers

- Omvang verontreiniging in grond: In totaal is ruim 5.000 m³ extra afgegraven om ongeveer 1.200 m³ sterk verontreinigde grond veilig te ontgraven. Uiteindelijk is ongeveer 470 m³ sterk verontreinigde grond afgevoerd.
- Dit was de grootste drugsafvallozingput van Europa.
- De niet sterk verontreinigde grond is tijdelijk opgeslagen in een depot en hergebruikt om het gat aan te vullen. Alle schone grond is hergebruikt voor de ondergrond. Ook is er extra schone grond hiervoor aangevoerd. Daar bovenop is 720 m³ bosgrond teruggeplaatst tot aan maaiveldniveau.
- Omvang verontreiniging in grondwater: ruim 6.000 m³.
- Er is gegraven tot een diepte van ca. 2,5 à 8 meter vanwege hoogteverschillen. Dit is boven de grondwaterspiegel.
- Hoeveelheid onttrekkingsbuizen geplaatst om het grondwater op te pompen: 5
- Hoeveelheid buizen geplaatst om na zuivering het grondwater terug te brengen in de bodem: 7
- Diepte onttrekking en infiltratie: respectievelijk 3,0 – 8,0 meter beneden maaiveld (verder m-mv genoemd) en 2,0 -5,0 m–mv afhankelijk van maaiveldhoogte.
- Capaciteit van de zuiveringsunit: 3 m³/uur per onttrekkingsfilter
- Er is 400 m³ grondwater onttrokken, gezuiverd en geïnfiltreerd.
- Er zijn 400 bomen gekapt.
- Ten opzichte van de start van de sanering (nulsituatie) zijn ruim 750 kg pure "drugsstoffen" verwijderd op basis van de gehalten in het grondwater.
- Periode grondwater onttrekken: 3 maanden (waarvan 6 weken effectief), daarna volgde 3 maanden rustperiode en een controle van de grondwaterkwaliteit.
- Grondwatermonitoring: in 2026 na beëindigen actieve sanering 1 jaar, op 2 tijdstippen (1x per half jaar, namelijk april en oktober 2026), analyses op vluchtige aromaten, MEK, IPA, aceton en TOC
- Aantal peilbuizen: 14 stuks. Welke diepte? Boven en onder de leemlaag.

Vragen en antwoorden

Wat is de situatie?

Er zijn drugsgelateerde stoffen (van een naastgelegen cocaïnewasserij) op meerdere plekken in het bos in de bodem geloosd en in het grondwater terechtgekomen. Dit werd begin 2021 opgemerkt door de boswachter van Brabants Landschap.

We gaan de actieve sanering nu beëindigen. De grond en het grondwater zijn echter nog niet helemaal schoon. Het restant van de vervuiling zal via biologische afbraak door de natuur zelf worden gedaan. Of dit proces naar verwachting verloopt, zullen wij nog minimaal één jaar monitoren.

Tijdljn

Fase 1 November-december 2023	Ontgraven en afvoeren sterkst verontreinigde grond (bronzone). Voldoende schone grond is opgeslagen in het tijdelijke depot op het naastgelegen weiland. Deze grond wordt hergebruikt om de ontgraven put weer aan te vullen.
----------------------------------	---

Fase 2 Januari t/m maart 2025	Aanpak van het grondwater door oppompen en na zuivering weer infiltreren van het grondwater in combinatie met natuurlijke afbraak. Drie maanden stilstand en uitvoeren verificatie-/monitoringsronde in juni 2025. Opstellen en indienen evaluatierapport in november 2025. Instemming met evaluatierapport door OMWB.
Fase 3 November 2025 t/m oktober 2026	Monitoring grondwater natuurlijke afbraak (1x april en 1x oktober).

Wat zat er in de grond en het grondwater en wat hebben we bereikt met de sanering?

Een cocktail van goed oplosbare oplosmiddelen als aceton, IPA, benzeen, en MEK.

In de achtergebleven grond zijn na de grondsanering plaatselijk nog in geringe mate MEK, alcoholen en/of aceton aangetoond. De saneringsdoelstelling voor de onverzadigde grond was het behalen van de interventiewaarde voor benzeen en de INEV-waarde voor MEK en IPA. Deze zijn behaald.

Volgens de saneringsdoelstelling voor het grondwater moest de concentratie benzeen sterk verlaagd worden (tot maximaal 10x interventiewaarde = 300 µg/l, behaald < 85µg/l) en de totale vracht aan oplosmiddelen minimaal 75% afgenomen zijn. De bereikte vrachtverwijdering in het grondwater is ruim boven de 90% (92% voor IPA tot 99% voor MEK).

Daarmee is de saneringsdoelstelling voor het grondwater ruimschoots behaald.

De bodem is hier gesaneerd, maar wat houdt dat in?

Bodemsanering is het beperken en zoveel mogelijk ongedaan maken van de (dreigende) verontreiniging in de bodem en de directe gevolgen daarvan. Met bodem wordt bedoeld grond en grondwater.

Hoe lang wordt het grondwater nog gemonitord?

Het grondwater wordt in 2026 op twee momenten gemonitord: in april en in oktober. Het grondwater wordt met behulp van de op locatie aanwezige monitoringspeilbuizen bemonsterd. Als we vanuit de monitoring een stabiele situatie zien, is de grondwatermonitoring afgerond. We spreken van een stabiele situatie als er een duidelijk afnemende trend is in de grootte van de verontreinigingscontour en/of de gehalten van de verontreinigende stoffen. We hebben dan voldoende vertrouwen dat de natuur de verdere afbraak zal weten te realiseren.

Wat betekent de verontreiniging voor de kwaliteit van de grond en het water?

Deze stoffen verstoren altijd de natuur. Het uitgangspunt is dat deze stoffen niet in het milieu thuishoren en verspreiding via het grondwater tegengegaan moet worden.

Is de grond weer voldoende hersteld om iets te kunnen planten?

De grond is weliswaar nog niet helemaal schoon, maar weer voldoende hersteld om iets te kunnen planten. Het bovenste deel van de grond is schone grond. Alleen in de diepere grond en in het grondwater zitten nog (rest)verontreinigingen.

Hoelang duurt het nog voordat hier weer bomen staan?

De schone grond die is aangebracht heeft door het vele omzetten ervan geen structuur meer en het bodemleven ((micro)organismen) is hierdoor aangetast. Dat moet nog hersteld worden. Brabants Landschap heeft om deze reden als eerste herstelmaatregel winterrogge geplant. De wortels

daarvan brengen weer structuur in de grond en zorgen ervoor dat het bodemleven kan herstellen. Winterrogge wortelt wel twee meter diep en twee meter breed. Dit is echter pas een eerste stap. Het duurt nog tientallen jaren voordat er weer een volledig bos staat.

Leverde het direct gevaar op voor de omgeving?

Nee, de verontreiniging bevond zich nadrukkelijk onder een bosgebied. De verontreiniging kwam door de saneringswerkzaamheden uiteraard wel aan de oppervlakte. Daarom is het terrein tijdens de saneringswerkzaamheden afgesloten geweest en werd de luchtkwaliteit nadrukkelijk gemonitord.

Kun je in de buurt komen van de plek?

Deze plek is niet toegankelijk voor publiek, maar het is hier wel weer veilig. Het gat waar de verontreiniging zat, is gevuld met schone grond. Ook de daar levende dieren hebben geen last meer van de verontreiniging.

Herstelt de bodem door deze sanering weer volledig?

Ja, maar het is niet mogelijk de bodem en het grondwater binnen enkele jaren volledig schoon te krijgen. Wat er achterblijft, levert geen risico op voor mens en milieu en levert geen beperkingen op, met uitzondering dat bij graven in de achtergebleven verontreinigde grond en voor het onttrekken van grondwater op de plek waar nog verontreinigd grondwater achterblijft, dat dit gemeld moet worden bij de Omgevingsdienst en er voorwaarden aan gesteld kunnen worden.

Waarom heeft het zo lang geduurd voor er maatregelen zijn getroffen?

Er zijn na het ontdekken van de verontreiniging maatregelen genomen door de put waar geloosd werd te ontdoen van de zeer sterk verontreinigde sliblaag. Daarna zijn er meerdere onderzoeksrondes uitgevoerd (eerst in opdracht van Brabants Landschap, later door de provincie) en is er een plan van aanpak opgesteld. Het gaat hier om een uitzonderlijke situatie. Op basis van opgedane kennis is een plan van aanpak gemaakt. De ervaring leert dat tijdens het saneren pas werkelijk (jn)zicht is op de ontstane situatie. Daarom is er ook altijd ruimte en tijd nodig om het plan waar nodig bij te stellen.

Nu de sanering is afgerond, zijn alle werkzaamheden dan voorbij?

Het ontgraven van grond, het aanleveren van schone grond en de actieve grondwatersanering zijn afgerond. Het grondwater wordt nog tweemaal gemonitord (april en oktober 2026). Als de tweede monitoringsronde is uitgevoerd en er sprake is van een stabiele situatie, kunnen we mogelijk ook de monitoringspeilbuizen weghalen. De natuur heeft dan nog verschillende jaren nodig om het restant van de verontreiniging via biologische afbraak volledig te verwijderen.

De grond is dus nog niet schoon. Uit laboratoriumonderzoek blijkt dat de micro-organismen die nodig zijn voor de biologische afbraak van de resterende verontreiniging in voldoende mate aanwezig zijn om deze natuurlijke afbraak optimaal te laten verlopen. Dat gaat uiteraard nog wel de nodige tijd in beslag nemen.

Wat is het belang voor de Brabanders om de grond hier te saneren?

De grond en grondwater zijn zover als nodig schoongemaakt om ervoor te zorgen dat er geen risico's zijn voor de mens en het milieu. Via natuurlijke afbraak neemt de verontreiniging nog verder af. Het zal nog vele jaren duren voordat de verontreiniging helemaal weg is.

Algemeen over bodemsaneringen

Wat is de verantwoordelijkheid van de provincie?

Op grond van art. 48 Wbb is de provincie verantwoordelijk voor de zorg van bodemverontreinigingen die zijn ontstaan vóór 1-1-2024, waarvoor geen veroorzaker/overtreder aan te wijzen is. Ook in het geval er wel een overtreder is, maar de kosten niet verhaald kunnen worden, ligt de verantwoordelijkheid bij de provincie. Artikel 48 Wbb geldt voor alle bodemverontreinigingen, dus ook de zorgplichtgevallen, die vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn ontstaan en waarvoor geen veroorzaker/overtreder in beeld is. Voor verontreinigingen ontstaan na 1-1-2024 is de gemeente het eerste aanspreekpunt.

Welke locaties heeft de Provincie nog exact nog onder haar hoede?

Per maart 2026 zijn dat Halsteren (Bergen op Zoom), Zundert, Deurne, Someren, Boxtel en Baarle-Nassau.

Welke locaties waren er tot nu toe, dus in het verleden waar de provincie bij betrokken is?

Er zijn tot 1-1-2024 geen andere grootschalige/complexen grond- en grondwaterverontreinigingen, ontstaan door directe lozingen van stoffen gerelateerd aan drugsproductie in de Brabantse bodem, bekend bij de provincie. Bodemverontreinigingen ontstaan vanaf 1-1-2024 vallen onder de Omgevingswet en hiervoor is de gemeente het eerste aanspreekpunt.

Kunnen jullie iets zeggen over de kans dat deze kosten verhaald kunnen worden op betrokkenen?

De kans kunnen wij niet aangeven. Tot nu toe is op genoemde locaties het kostenverhaal nog lopend. Wel wordt beslag gelegd als dat mogelijk is. Het verhalen van kosten is een langdurend proces. Wij zetten alle mogelijke middelen in om de kosten te verhalen: strafrecht, bestuursrecht en civiel recht.

Hoeveel kosten zijn er tot nu toe op de begroting van de provincie gemaakt voor drugssaneringen?

Op dit moment doen wij geen uitspraken over gemaakte en te maken kosten, daar deze gegevens deel zijn of kunnen worden van een strafrechtelijk traject danwel een traject tot kostenverhaal. Van het Rijk hebben we tot nu toe ongeveer 6,8 miljoen euro aan subsidie ontvangen om deze locaties te saneren. Bij meerkosten kunnen wij als provincie terugvallen op Rijksmiddelen.

In het geval van Neerkant is dat de perceeleigenaar. Wordt serieus overwogen het op de veroordeelde daders te verhalen? Is dat ooit eerder gedaan (en gelukt)?

We hebben als provincie aangifte gedaan bij de politie om ons te kunnen voegen in de strafzaak. Daarmee kunnen we mogelijk (schade/kosten) verhalen op de daders als die veroordeeld worden. Bij één zaak zijn verdachten door de Rechtbank veroordeeld tot het betalen van de provinciale vordering. Hiertegen loopt echter nog een hoger beroep.

En wat is de volgorde en doorloop hierin? Start je altijd met de perceeleigenaar? En wanneer komt dan de (veroordeelde) drugsbende in beeld om op te verhalen? Hoe werkt dit?

Er is geen vaste volgorde. De volgorde is afhankelijk van de informatie die aan ons beschikbaar wordt gesteld over verantwoordelijken en daders.

Hoe werkt de subsidieregeling drugsafval voor andere partijen dan provincies?

Tot 31 januari 2026 konden particulieren, privaatrechtelijke rechtspersonen en gemeenten, omgevingsdiensten en waterschappen die kosten hebben gemaakt voor het opruimen van drugsafval via het centrale loket van uitvoeringsorganisatie BIJ12 compensatie aanvragen op grond van de subsidieregeling. [BIJ12](#) voerde de regeling namens de provincies uit.

Vanaf 1 februari 2026 kunnen gemeenten en provincies hun meldingen voor opruimkosten van chemisch drugsafval indienen bij de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). De VNG zal de verdere uitwerking van de wijze van melden en de voorwaarden voor de Decentrale Uitkering communiceren in de loop van februari. Opruimkosten uit 2025 waarvoor niet tijdig een subsidie kon worden aangevraagd, kunnen worden opgevoerd volgens de nieuwe werkwijze.

Aan het einde van het jaar zal het Rijk op basis van een verdeelsleutel een vergoeding uitkeren aan de betreffende gemeenten en provincies. De uitbetaling van de gelden vindt eenmaal per jaar plaats via het Gemeente- en het Provinciefonds.

Als drugsafval gevonden is, zijn er de volgende mogelijkheden:

- Particulieren, boeren, natuurorganisaties en landgoedeigenaren, etc. kunnen bij hun gemeente terecht voor een vergoeding van de kosten via een verdeelsleutel via het Gemeentefonds. Gemeenten melden deze kosten bij het VNG-loket. Als particuliere grondeigenaren mogelijk verantwoordelijk zijn voor de vervuiling, kunnen ze hiervoor juridisch aansprakelijk worden gesteld.
- Voor waterschappen geldt dat zij de kosten kunnen doorgeven aan de VNG. De vergoeding van de kosten verloopt via een verdeelsleutel via het provinciefonds.